

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **M. G.** pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi spolupáchatelstvom podľa § 20, § 172 ods. 1 písm. b/, c/, d/, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí 14. februára 2013 v Bratislave dovolanie obvineného **M. G.**, zastúpeného obhajcom JUDr. A. N. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. augusta 2011 sp. zn. 1 To 70/2011, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **M. G.** **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo 17. júna 2011 sp. zn. 2 T 19/2011 bol obvinený **M. G.** uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi spolupáchatelstvom podľa § 20, § 172 ods. 1 písm. b/, c/, d/, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

obvinený **M. G.** dňa 28.08.2010 po predchádzajúcej vzájomnej dohode s obvineným **P. K.**, v meste Zlín v Českej republike, od neznámej osoby za sumu 800,- € zakúpil spolu s obvineným **P. K.** najmenej 16,92 g 80,3% metamfetamínu, ktorý bol nájdený dňa 28.08.2010 o 22.00 hod. v osobnom motorovom vozidle zn. AUDI A4, EČV: X., na diaľničnom privádzači k diaľnici D1 v smere od obce Chminianska Nová Ves na Prešov v dvoch zatavených injekčných striekačkách, z ktorého množstva sa dá vyrobiť 340 až 1358 obvykle jednorazových dávok v celkovej hodnote 3.400,-€, kde metamfetamín

je v zmysle zákona Národnej rady SR č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Za to bol odsúdený podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 39 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l/, § 37 písm. m/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 7 (**sedem**) **rokov**, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení podal odvolanie prokurátor v neprospech obvineného do výroku o treste.

Prokurátor v písomných dôvodoch odvolania (č. 1. 507 – 508) namietal použitie zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. a s tým súvisiacu nízku výmeru trestu. Samotné priznanie obvineného ku skutku a oľutovanie nie je dôvodom na použitie zmierňovacieho ustanovenia. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Na základe včas podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Prešove, ktorý na verejnom zasadnutí rozhodol rozsudkom z 31. augusta 2011 sp. zn. 1 To 70/2011 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/ ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol, pričom obvinenému uložil podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, § 36 písm. l/, § 37 písm. m/ Tr. zák. **trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov**. Na výkon uloženého trestu zaradil obvineného podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 31. augusta 2011, kedy vo veci rozhodol krajský súd, pričom obvinený v súčasnej dobe uložený trest vykonáva.

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený prevzal 19. septembra 2011, jeho obhajca 22. septembra 2011 a prokurátor 19. septembra 2011.

Okresný súd Prešov dňa 1. februára 2013 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného M. G., ktoré podal prostredníctvom súdom ustanoveného

obhajcu JUDr. A. N. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 5. decembra 2012 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

V písomných dôvodoch svojho dovolania obvinený vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu argumentoval tým, že v konaní pred súdom prvého stupňa ho obhajoval súdom ustanovený obhajca, ktorý sa zúčastňoval aj úkonov v prípravnom konaní. Pred hlavným pojednávaním bol zo strany svojho obhajcu poučený o tom, že v prípade vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 Tr. por. bude súd prvého stupňa postupovať pri rozhodovaní o výške trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. a trest odňatia slobody bude ukladať pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby. Vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 Tr. por. urobil pod vplyvom uvedeného poučenia zo strany obhajcu. V tejto súvislosti poukázal na zákonnú úpravu § 257 ods. 5 Tr. por., účinnú síce až od 1. septembra 2011, napriek tomu podľa jeho názoru mal byť zo strany súdu poučený o dôsledkoch vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 Tr. por.

Ďalšie porušenie práva na obhajobu videl v tom, že verejného zasadnutia o odvolaní prokurátora sa nezúčastnil ustanovený obhajca, ktorý bol s vecou náležite oboznámený, ale obhajcu zastupoval substitút, avšak bez jeho súhlasu. Substitúciou poverený advokát nebol podľa neho dostatočne oboznámený s jeho vecou, preto riadne nevykonával jeho obhajobu. Navrhol preto, aby najvyšší súd vyslovil rozsudkom, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 34 ods. 1 a § 44 ods. 1 Tr. por. v jeho neprospech. Napadnutý rozsudok navrhol zrušiť a prikázať krajskému súdu, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Predsedička senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania prokurátorovi s tým, že sa môže k dovolaniu obvineného vyjadriť. Prokurátor vo svojom vyjadrení z 15. januára 2013 (č.l. 588-589) uviedol, že v priebehu prípravného konania ani v konaní pred súdom nebolo porušené právo obvineného na obhajobu. V každom štádiu trestného konania mu bola poskytovaná právna pomoc zo strany ustanoveného obhajcu. Skutočnosť, že na verejnom zasadnutí pred krajským súdom ustanoveného obhajcu zastupoval substitút, ktorý nebol s vecou náležite oboznámený, je právne irelevantná. Nie je vecou súdu zisťovať v akom rozsahu a akými znalosťami trestného spisu disponuje advokát zastupujúci obvineného. Nie sú splnené podmienky dovolania, a preto navrhol dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 5 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu je popri prezumpcii nevinu jedným z najdôležitejších základných práv osôb, proti ktorým sa vedie trestné konanie. Hlavným účelom tohto práva garantovaného čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je dosiahnutie spravodlivého súdneho rozhodnutia. Ide o právo, ktoré je nielen v záujme trestne stíhanej osoby a na jej prospech, ale je tiež v záujme demokratického právneho štátu, založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana.

Ustanovenie § 34 ods. 1 Tr. por. konkretizuje základné práva obvineného, ktorý má okrem iného aj právo zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním i počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a v prípade, že obvinený sa nachádza vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže hovoriť s obhajcom aj bez prítomnosti tretej osoby. Práva vyplývajúce z citovaného ustanovenia je potrebné vykladať tak, aby každému obvinenému bol zaručený spravodlivý proces. Pre orgány činné v trestnom konaní, a teda aj pre súdy, to znamená vytvoriť obhajcovi podmienky k tomu, aby mohol svoje zákonné práva a povinnosti riadne plniť.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného charakteristické pre to ktoré štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní však samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby a orgány činné v trestnom konaní počas tejto doby vykonávali úkony trestného konania smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

V posudzovanej veci obvinený uvedený dovolací dôvod uplatnil s tým, že bol zo strany svojho obhajcu nesprávne poučený a napokon namietal neúčast' ustanoveného obhajcu na verejnom zasadnutí, na ktorom krajský súd rozhodol o odvolaní prokurátora.

Verejného zasadnutia sa zúčastnil iný advokát na základe substitučnej plnej moci, ktorý nebol náležite oboznámený s jeho vecou, a preto nemohol dostatočne hájiť jeho záujmy.

Najvyšší súd k týmto výhradám obvineného z obsahu predloženého spisového materiálu zistil, že proti obvinenému sa od začiatku viedlo trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 1 písm. b/, c/, d/, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na základe uznesenia vyšetrovateľa z 29. augusta 2010 (č. l. 8-10), pričom v závere tohto uznesenia bol vyšetrovateľom poučený, že ide o prípad povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a obvinenému bola daná lehota na zvolenie si obhajcu. Napriek poučeniu si obvinený obhajcu nezvolil, a preto bol obvinenému opatrením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Prešov z 30. augusta 2010 pod sp. zn. 0Tp 1075/2010 podľa § 40 Tr. por. ustanovený z dôvodov § 37 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obhajca JUDr. V. F. Voči súdom ustanovenému obhajcovi nemal obvinený žiadne výhrady a s jeho ustanovením súhlasil, čo potvrdil svojím podpisom (č. l. 79). Súdom ustanovený obhajca sa zúčastnil už jeho prvého výsluchu pred vyšetrovateľom a následne sa zúčastňoval úkonov v prípravnom konaní, ako aj konania na súde prvého stupňa až do vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 17. júna 2011 (č. l. 490 – 491) vyplýva, že obvinený dobrovoľne urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Tr. por. Následne súd pristúpil k postupu podľa § 333 ods. 3 písm. c/, d/, f/, g/, h/ Tr. por., pričom obvinený na všetky otázky uvedené v zápisnici odpovedal kladne. Súd po kladnom stanovisku vyhlásenie obvineného prijal, a preto sa dokazovanie ku skutku nevykonávalo. Treba pripomenúť, že hlavné pojednávanie sa uskutočnilo pred účinnosťou zák. č. 262/2011 Z.z. z 13. júla 2011, ktorým bolo novelizované ustanovenie § 257 Tr. por., ku ktorému pribudol nový odsek 2 účinný od 1. septembra 2011, podľa ktorého mal predseda senátu poučiť obvineného o následkoch jeho vyhlásenia. V čase rozhodovania súdu prvého stupňa táto povinnosť nebola, súd v danom prípade postupoval striktnie podľa ustanovení platného Trestného poriadku. Žiadne ďalšie poučenie obvineného preto neprichádzalo do úvahy.

Verejné zasadnutie na prerokovanie odvolania prokurátora bolo Krajským súdom v Prešove nariadené na 31. augusta 2011 (č. l. 504), pričom o termíne verejného zasadnutia bol upovedomený podľa pripojenej doručky obhajca obvineného JUDr. F. dňa 3. augusta 2011. Ustanovený obhajca sa verejného zasadnutia nezúčastnil a obhajobou

obvineného poveril na základe substitučnej plnej moci advokáta JUDr. J. O., ktorý na verejnom zasadnutí predniesol aj záverečný návrh. Voči tomuto obhajcovi ani spôsobu jeho obhajoby nemal obvinený žiadne výhrady (viď zápisnicu č. 1. 522-524). Z uvedeného vyplýva, že po celú dobu trestného stíhania bola obvinenému zo strany ustanoveného obhajcu poskytovaná náležitá právna pomoc. V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že štát a teda ani orgány činné v trestnom konaní nenesú v prípade ustanoveného (rovnako ako v prípade zvoleného) obhajcu zodpovednosť za spôsob vykonávania obhajoby a dokonca ani za jej nedostatočné vykonávanie. To vyplýva z toho, že advokácia je nezávislá na štáte a výkon obhajoby je predovšetkým otázkou vzťahu medzi obvineným a obhajcom, a preto súdu neprislúcha hodnotiť výkon obhajoby ani zasahovať do vzťahu obvineného a jeho obhajcu. Netreba zabúdať, že v prípade nespokojnosti obvineného s výkonom obhajcu, má tento právo kedykoľvek zvoliť si obhajcu podľa vlastného výberu. Najvyšší súd nezistil žiadne pochybenia pokiaľ ide o právo obvineného na obhajobu, preto sú námietky obvineného neopodstatnené.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

V prerokúvanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného M. G. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 14. februára 2013

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová